

Βασικά συμπεράσματα έρευνας α' εξαμήνου 2013

Οι εξελίξεις στην οικονομία, που παραπέμπουν σε χρόνια ύφεση συνεχίζουν να επηρεάζουν άμεσα και δραματικά τα μεγέθη της εγχώριας παραγωγής. Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις, βιώνοντας τα τελευταία τριάντισι χρόνια την εμπειρία ενός αρνητικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, φαίνεται ότι εξαντλούν συνεχώς τις όποιες εναπομείνουσες δυνάμεις τους, ώστε να καταφέρουν να αποφύγουν το απόλυτο περιθώριο. Η κόπωση, που είναι διάχυτη πλέον σε ολόκληρο τον εγχώριο παραγωγικό κορμό, οφείλεται σε δύο βασικές παραμέτρους. Η πρώτη έχει να κάνει με την παντελή απουσία του πιστωτικού συστήματος στην χρηματοδότηση του προγραμματισμού της παραγωγικής λειτουργίας. Η δεύτερη αφορά στην συνέχιση της πτώσης της ζήτησης. Οι δύο αυτές παράμετροι, ενισχυόμενες από τον κύκλο της αβεβαιότητας, οδηγούν στον συνεχή περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας, δοκιμάζοντας όσες αντοχές έχουν απομείνει.

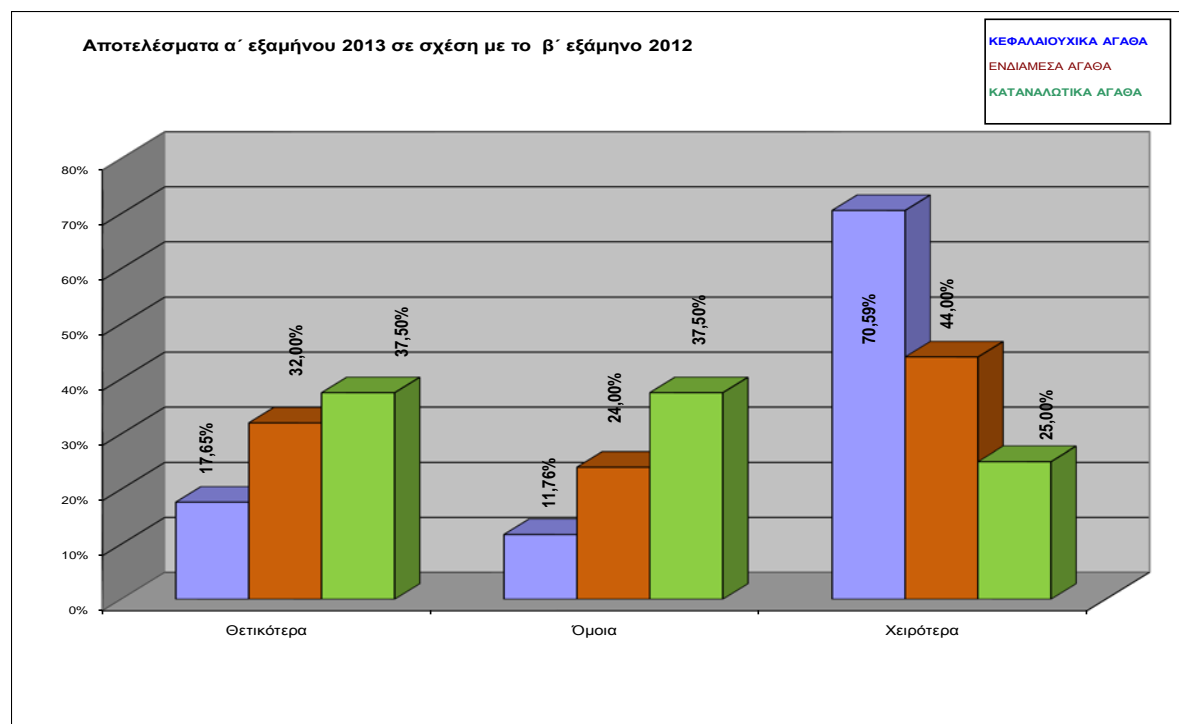
Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται στα στοιχεία της έρευνας του α' εξαμήνου του 2013, διατηρώντας σε ισχύ τα σοβαρά ερωτηματικά για την ικανότητα του εγχώριου παραγωγικού δυναμικού να αντιμετωπίσει τις αρνητικές επιπτώσεις από την συνεχιζόμενη ύφεση. Η τακτική έρευνα, που πραγματοποιεί ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος κάθε εξάμηνο, μεταξύ των επιχειρήσεων – μελών του επιβεβαιώνει όχι μόνον την ένταση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αλλά και το γεγονός ότι κλάδοι ολόκληροι συνεχίζουν να βρίσκονται σε φάση μακράς ύφεσης με το κλίμα αισιοδοξίας στην αγορά να συνεχίζει να είναι είδος σε ανεπάρκεια.

Τα συμπεράσματα από την έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε στην περίοδο από 17/6/13 έως 22/7/2013, και στην οποία συμμετείχαν 82 μεταποιητικές επιχειρήσεις των Νομών της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδος περιέχουν όλα εκείνα τα συστατικά στοιχεία, που εξακολουθούν να επιβεβαιώνουν την αρνητική πορεία των παραγωγικών μεγεθών, τον σοβαρό σκεπτικισμό, που κυριαρχεί στην επιχειρηματική κοινότητα, αλλά και την αναγκαιότητα μεγαλύτερης αποφασιστικότητας στις πολιτικές για την ανάκαμψη της οικονομίας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγιο πολλαπλών ερωτήσεων, και ταυτότητά της είναι η εξής:

ΑΝΑ ΝΟΜΟ	
ΜΑΓΝΗΣΙΑ-ΛΑΡΙΣΑ	30
ΚΑΡΔΙΤΣΑ	7
ΤΡΙΚΑΛΑ	8
ΕΥΒΟΙΑ	8
ΒΟΙΩΤΙΑ	16
ΦΘΙΩΤΙΔΑ-ΦΩΚΙΔΑ	13
ΣΥΝΟΛΟ	82
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	45
ΣΤΕΡΕΑ	37
ΣΥΝΟΛΟ	82
ΑΓΑΘΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΑ	17
ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ	25
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	40
ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
ΜΙΚΡΕΣ 37	325
ΜΕΣΑΙΕΣ 12	400
ΜΕΓΑΛΕΣ 33	6883
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	7608

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας είναι τα εξής:

1. Τα αποτελέσματα του α' εξαμήνου του 2013 σε σύγκριση με το τελευταίο του 2012, συνεχίζουν να αναδεικνύουν την δραματική κατάσταση που διέρχεται καθ' όλη την διάρκεια της οικονομικής κρίσης ο κλάδος των

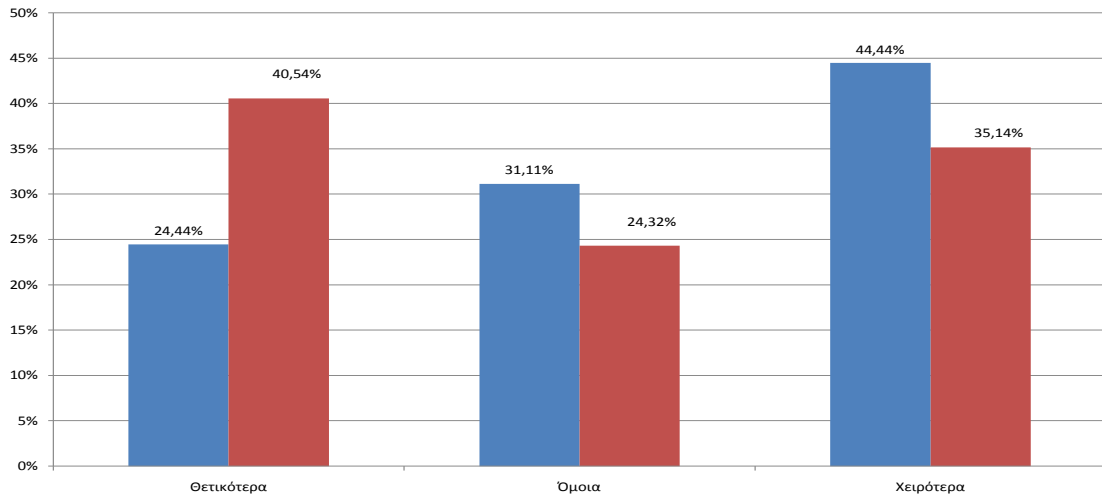
Κεφαλαιουχικών αγαθών¹, ο οποίος για ένα ακόμη εξάμηνο δηλώνει σοβαρές απώλειες στις επιδόσεις του. Αντίθετα, αυτός των καταναλωτικών καταγράφει ένα θετικό προβάδισμα, το οποίο όμως εκφράζεται μόνον στις τέσσερις επιχειρήσεις του δείγματος στις δέκα. Τέλος, ο κλάδος των ενδιάμεσων αγαθών παρουσιάζει μία μικτή εικόνα, δηλαδή, σωρεύει ένα ικανοποιητικό ποσοστό στην περιοχή των θετικών εκτιμήσεων, αλλά και ένα σημαντικό στην περιοχή των αρνητικών.

Η αναζήτηση των συμπερασμάτων της εικόνας αυτής σε επίπεδο περιφερειακής ταξινόμησης έχει μπορεί να οδηγήσει σε ενδιαφέρουσες εκτιμήσεις, και ειδικότερα σχετικά με την κατάσταση των επιχειρήσεων της Στερεάς Ελλάδος σε σχέση με εκείνες, που είναι εγκατεστημένες στην περιφέρεια της Θεσσαλίας. Όπως προκύπτει από το σχετικό διάγραμμα οι επιχειρήσεις της Στερεάς Ελλάδος φαίνεται να έχουν ένα εμφανές προβάδισμα στην περιοχή των θετικών αποτελεσμάτων συγκριτικά με τις θεσσαλικές επιχειρήσεις.

¹ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΑ ΑΓΑΘΑ: 26 Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, 27 Παραγωγή βασικών μετάλλων, 28 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού μ.α.κ., 29 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ., 34 Κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων, 45 Κατασκευές
ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΑΓΑΘΑ: 13 Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων, 14 Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες, 17 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, 20 Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα. κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεχτικής, 21 Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί, 36 Κατασκευή επίπλων λοιπές βιομηχανίες
μ.α.κ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ: 15 Βιομηχανία τροφίμων και ποτών, 22 Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής, 23 Παραγωγή οπάνθρακα (κωκ), προϊόντων δύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων, 24 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων, 25 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες

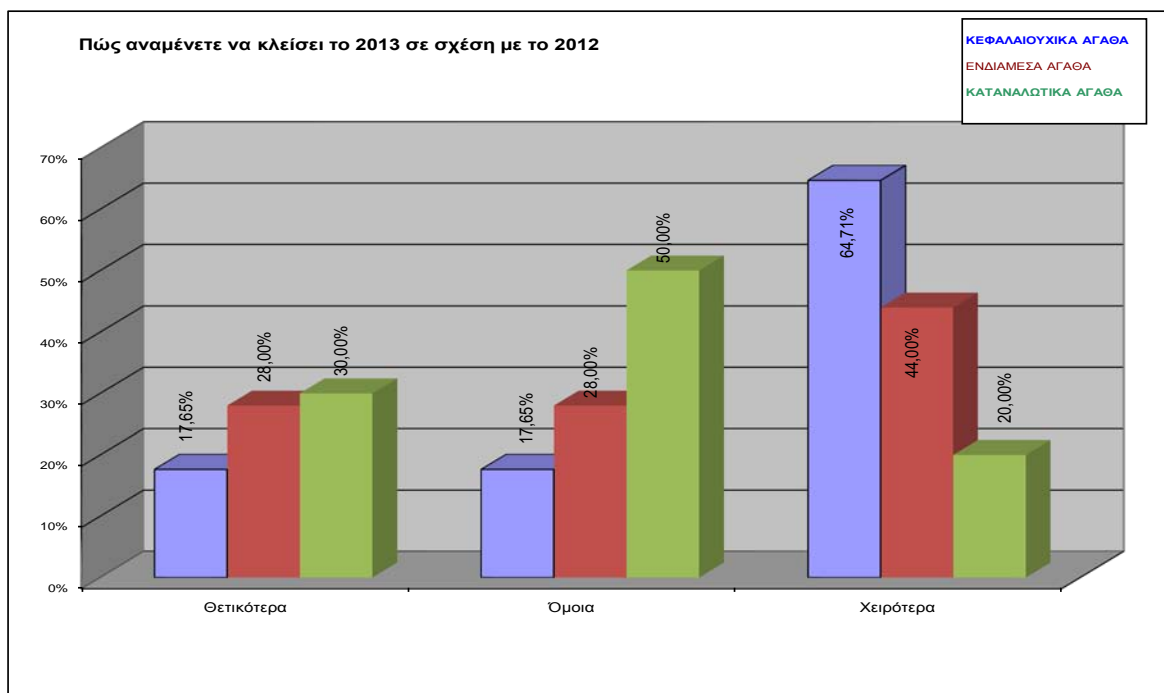
Αποτελέσματα Α' εξαμήνου 2013 σε σχέση με το Β' εξάμηνο 2012

ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

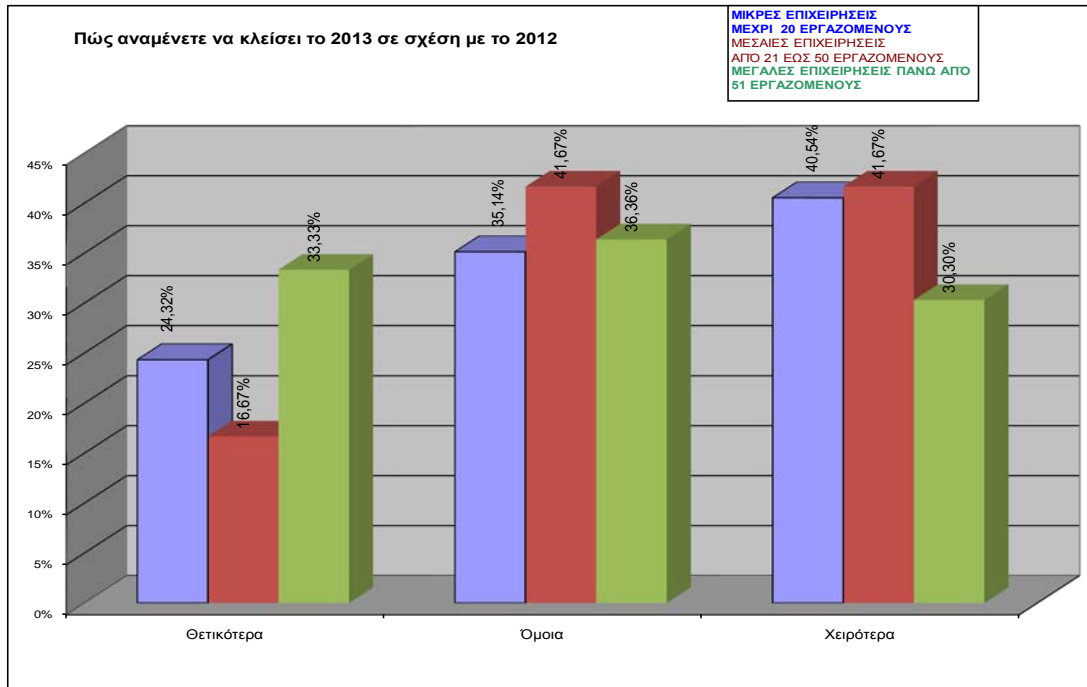
Η απόσταση που καταγράφεται είναι σαφής, όπως είναι σαφές και ότι οι επιχειρήσεις της Θεσσαλίας έχουν να επιδείξουν εκτιμήσεις για το α' εξάμηνο του 2013 σωρευμένες στην αρνητική περιοχή.

2. Η εξέλιξη του 2013 σε σχέση με το 2012, όπως την προδιαγράφουν τα τρέχοντα αποτελέσματα των επιχειρήσεων του δείγματος, είναι εξαιρετικά

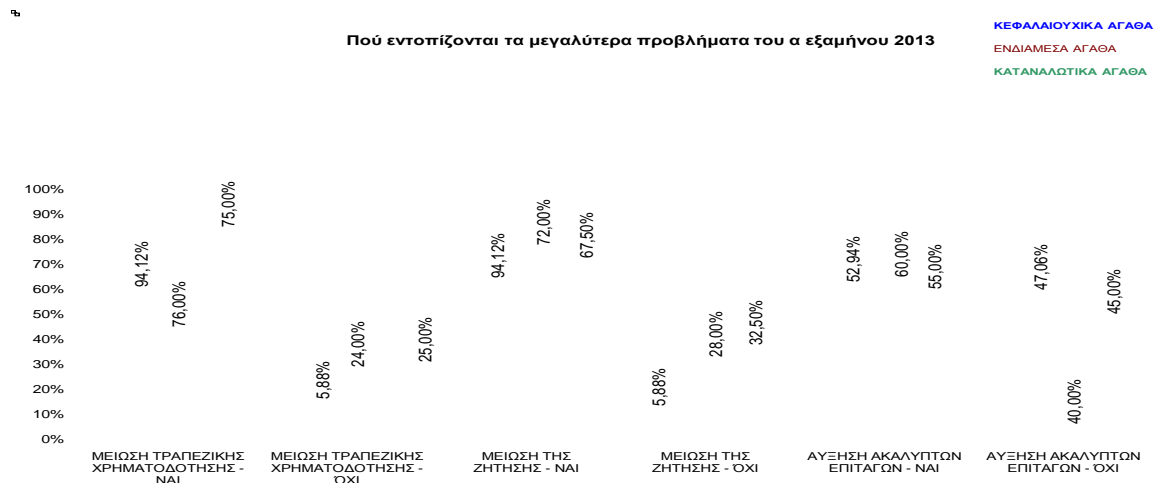
αρνητική, όπως τουλάχιστον απεικονίζεται στο παρόν διάγραμμα. Εξακολουθεί το

βάσιμο συμπέρασμα, ότι ο κλάδος των κεφαλαιουχικών δεν αναμένει αισιόδοξες εξελίξεις, σε αντίθεση με τον κλάδο των καταναλωτικών αγαθών, ο οποίος αν μη τι άλλο δεν δηλώνει προβλέψεις υποχώρησης. Στο ενδιάμεσο αναπτύσσονται οι προβλέψεις για τον κλάδο των ενδιάμεσων αγαθών.

Προσεγγίζοντας την εκτίμηση αυτή με βάση το μέγεθος απασχόλησης των επιχειρήσεων, γίνεται σαφές ότι οι μεγάλες και οι μικρές επιχειρήσεις δηλώνουν περισσότερο αισιόδοξες από τις μεσαίες.

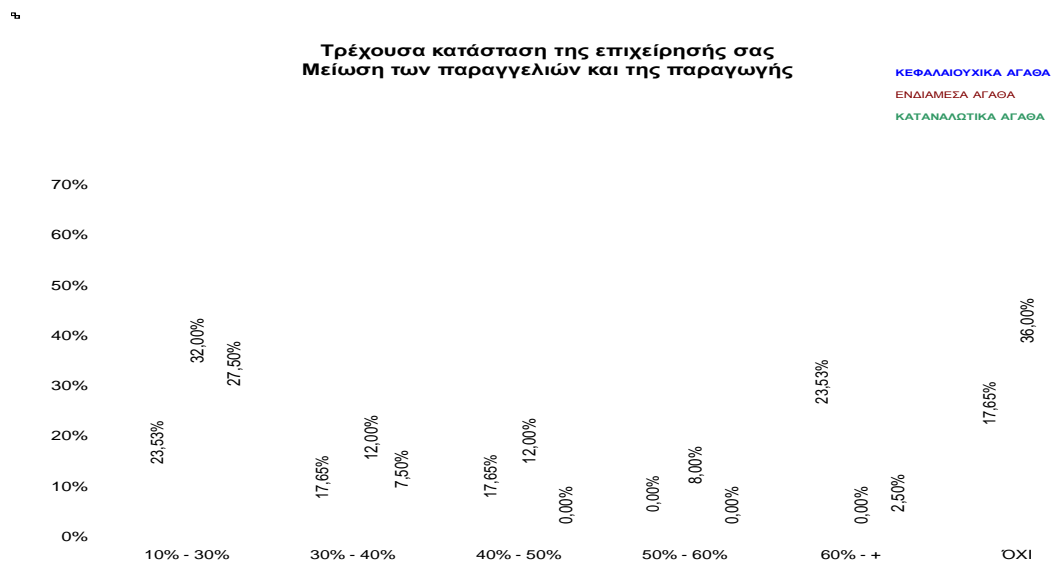
3. Οι επιχειρήσεις ορίζουν με σαφή τρόπο τις βασικές εστίες των προβλημάτων

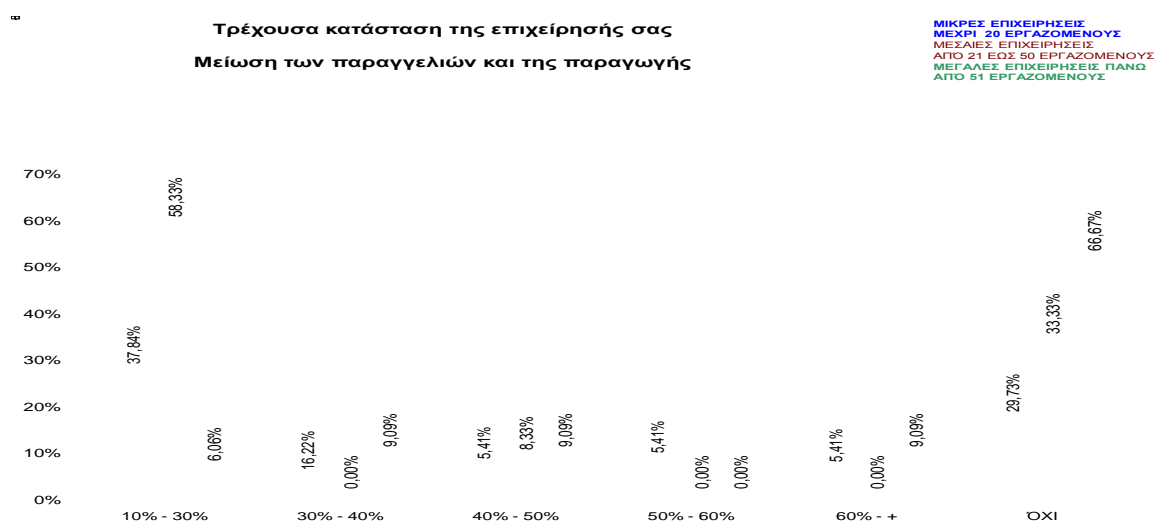
που θεωρούν ως κρίσιμα και τα οποία επαναλαμβάνονται σε όλη την διάρκεια της κρίσης και μάλιστα με την ίδια ή επιδεινούμενη την έντασή τους. Στην κατηγορία

υψηλής έντασης προβλημάτων ανήκουν οι επιχειρήσεις των κεφαλαιουχικών που ταλανίζονται τόσο από την ανύπαρκτη τραπεζική χρηματοδότηση όσο και την ιδιαίτερα υποτονική ζήτηση. Ωστόσο, και οι άλλες δύο ομάδες κλάδων αισθάνονται έντονη την απουσία της οικονομικής ρευστότητας. Αντίθετα, σε διαρκή υποχώρηση βρίσκεται το πρόβλημα των ακάλυπτων επιταγών, γεγονός που σημαίνει ότι η αγορά τουλάχιστον σ' αυτή την παθογένεια προσαρμόζεται σταδιακά.

4. Στο τρέχον διάγραμμα αποτυπώνεται ο ρυθμός συρρίκνωσης παραγγελιών και παραγωγής, που καταγράφεται στις τρεις μεγάλες ομάδες κλάδων.

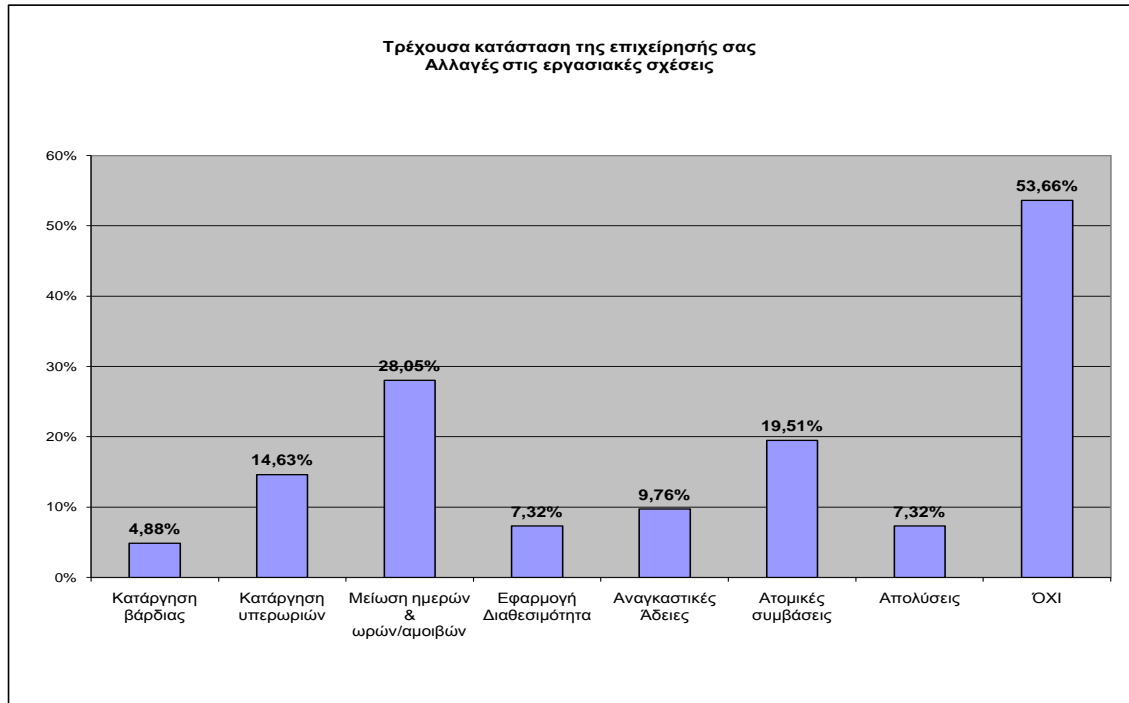
Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, ο κλάδος των κεφαλαιουχικών αγαθών συγκεντρώνει την περισσότερο ανησυχητική εξέλιξη, δεδομένου ότι ένας σοβαρός μονάδων δηλώνει ποσοστό μείωση σχεδόν 25%. Αντίθετα, αντοχές εμφανίζει ο κλάδος των καταναλωτικών αγαθών, στοιχείο που είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρο.

Προσεγγίζοντας την εικόνα με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων του δείγματος είναι εμφανές ότι οι επιχειρήσεις με τις μεγαλύτερες μειώσεις είναι οι μεσαίες, αν

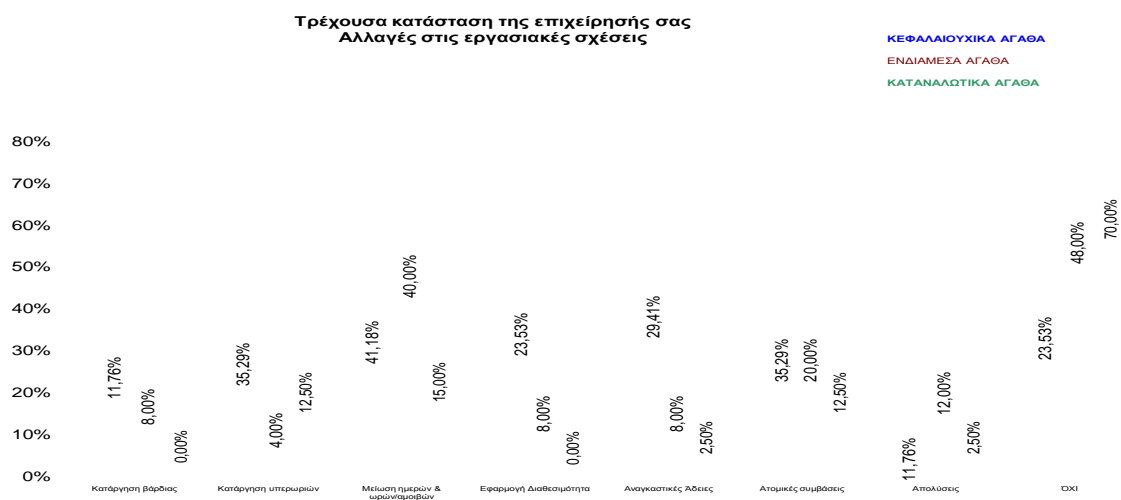
και ένα ικανό ποσοστό τους δηλώνει ότι δεν έχει υποστεί σημαντικές αρνητικές μεταβολές.

5. Η αποτύπωση των αλλαγών στις εργασιακές σχέσεις, που έχουν επέλθει στο α' εξάμηνο του '13, παρατίθεται στο τρέχον διάγραμμα.

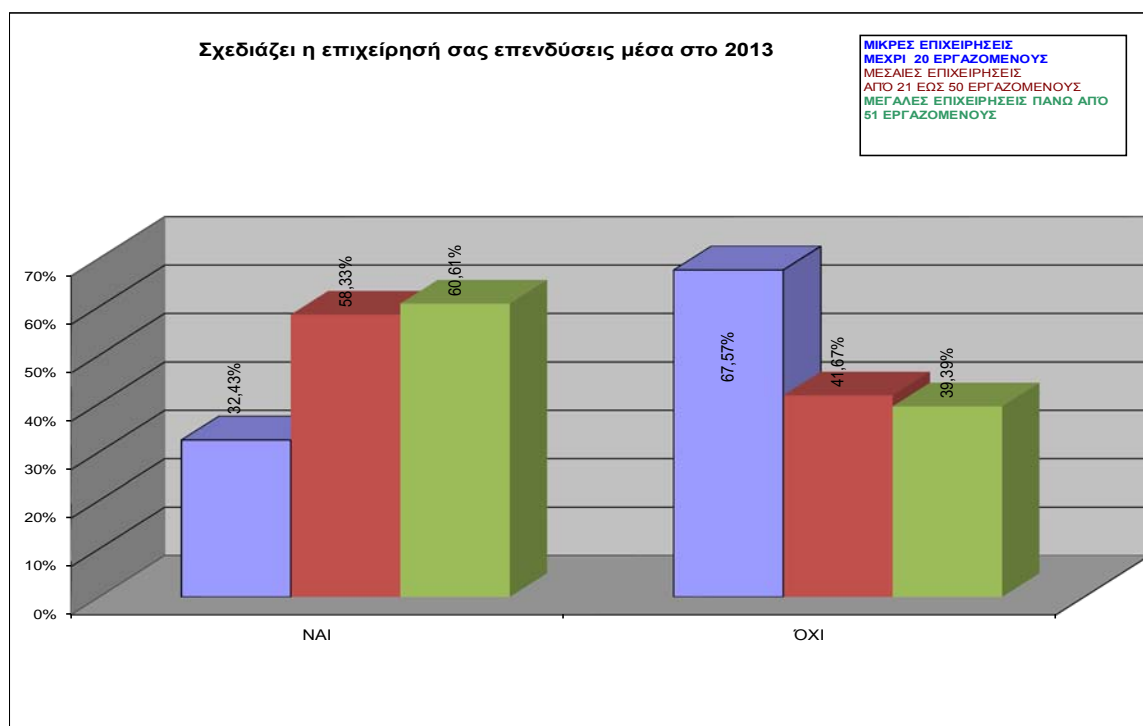
Όπως προκύπτει, οι βασικές επιλογές των επιχειρήσεων αναφέρονται σε πολιτικές προσαρμογής αμοιβής και χρόνου εργασίας καθώς ατομικών συμβάσεων, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων του δείγματος δηλώνει ότι δεν έχει προβεί σε περαιτέρω αλλαγές.

β

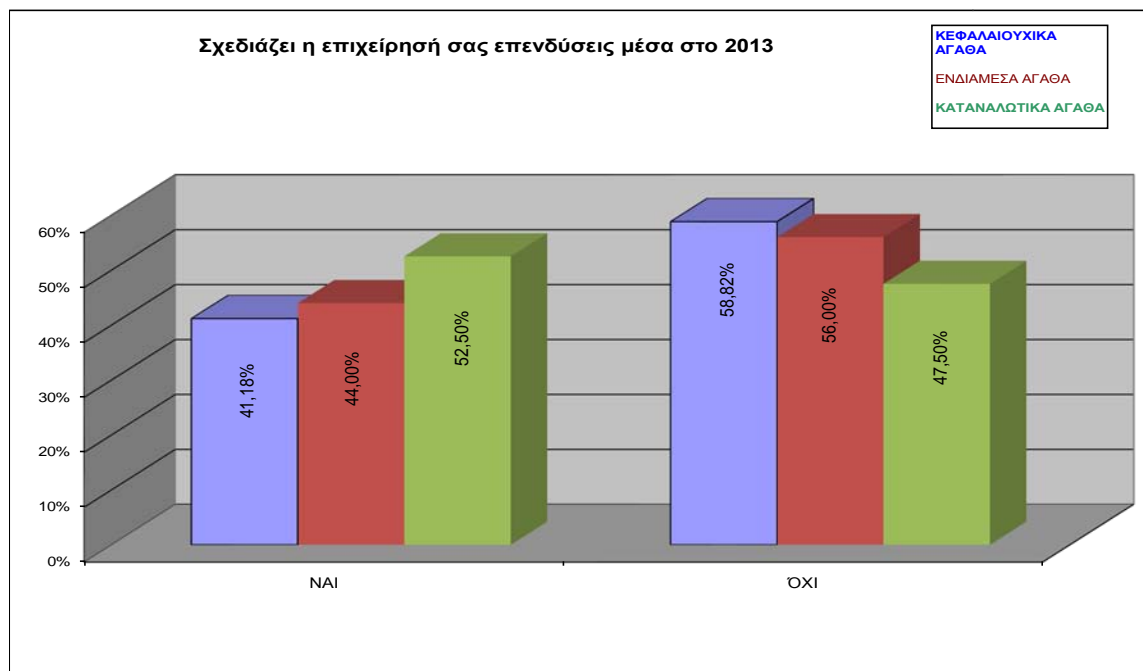

Εξετάζοντας τις εργασιακές αλλαγές στους κλάδους, διαπιστώνεται ότι η μεγάλη κινητικότητα εντοπίζεται στα κεφαλαιουχικά και στα ενδιάμεσα αγαθά, ενώ στα καταναλωτικά αγαθά οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα περιορισμένες.

6. Η διερεύνηση του κατά πόσο οι επιχειρήσεις σχεδιάζουν επενδύσεις μέσα

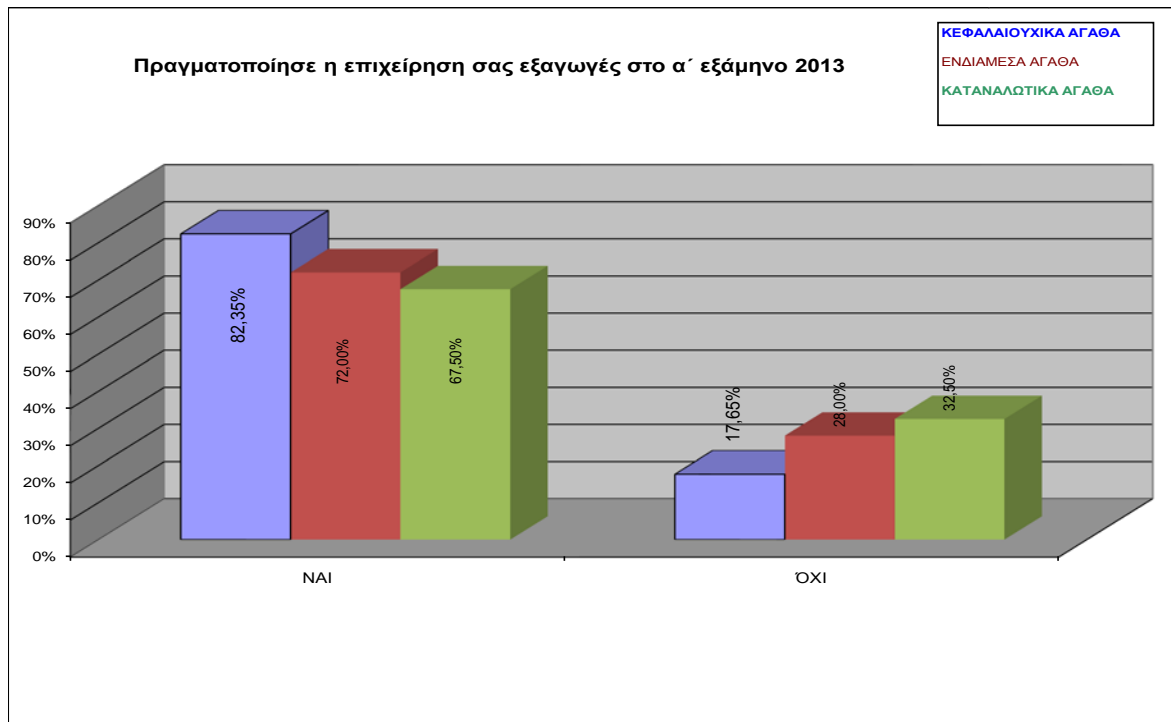

στο '13 παραπέμπει σε ένα αρκετά θετικό αποτέλεσμα αφού περίπου το 48% των μονάδων δηλώνει ότι θα εκτελέσει κάποιο επενδυτικό σχέδιο.

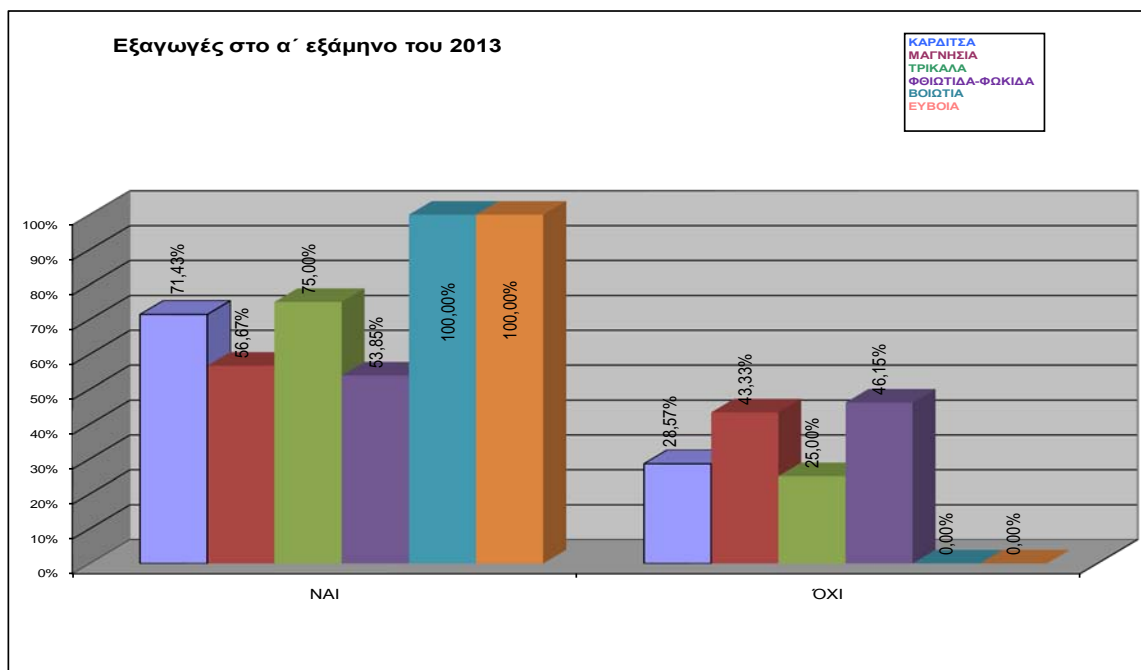

Σε ό,τι αφορά στην κλαδική αναζήτηση της επενδυτικής πρωτοβουλίας, προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις των καταναλωτικών αγαθών έχουν ένα σταθερό προβάδισμα και ακολουθούν εκείνες των ενδιάμεσων.

7. Το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αναζητούν αγορές στο εξωτερικό για την ισοσκέλιση των απωλειών από την μειωμένη εσωτερική ζήτηση είναι μία

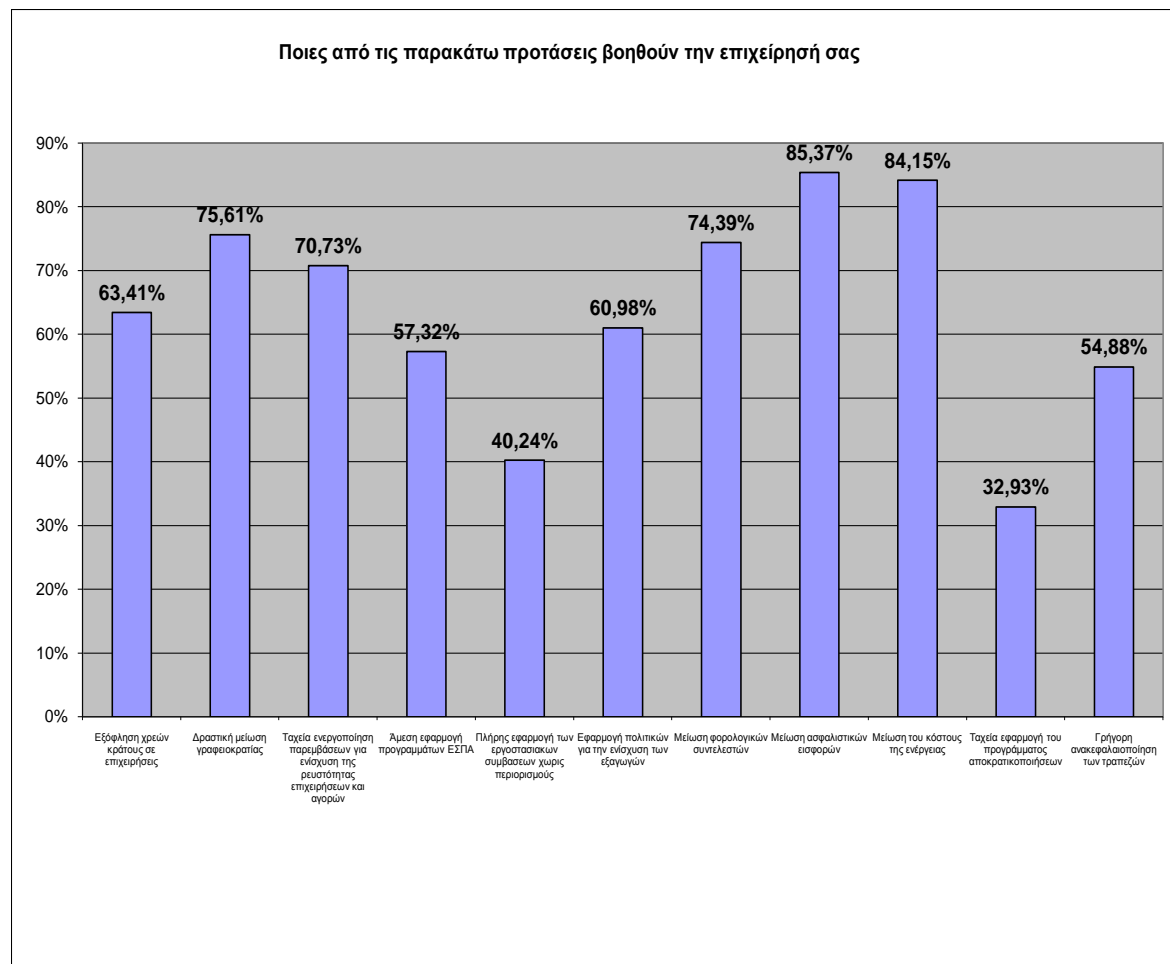
γενική διαπίστωση που ισχύει για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις του δείγματος συμπεριφέρονται αναλόγως. Είναι σημαντικό ότι οι επιχειρήσεις των κεφαλαιουχικών αγαθών δηλώνουν εξαγωγική δραστηριότητα σε ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό και ακολουθούν εκείνες των ενδιάμεσων αγαθών, χωρίς να σημαίνει ότι και οι επιδόσεις των καταναλωτικών είναι αμελητέες.

Επιχειρώντας μία γεωγραφική αποτύπωση της εξαγωγικής δραστηριότητας,

προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις της Βοιωτίας και της Εύβοιας είναι εξαιρετικά εξωστρεφείς και ακολουθούν τα Τρίκαλα και η Μαγνησίας.

8. Οι επιχειρήσεις αξιολογούν και επιλέγουν προτάσεις σε θέματα τα οποία αποτελούν μείζονα εμπόδια στην εύρυθμη λειτουργία και στην ανταγωνιστικότητά τους.

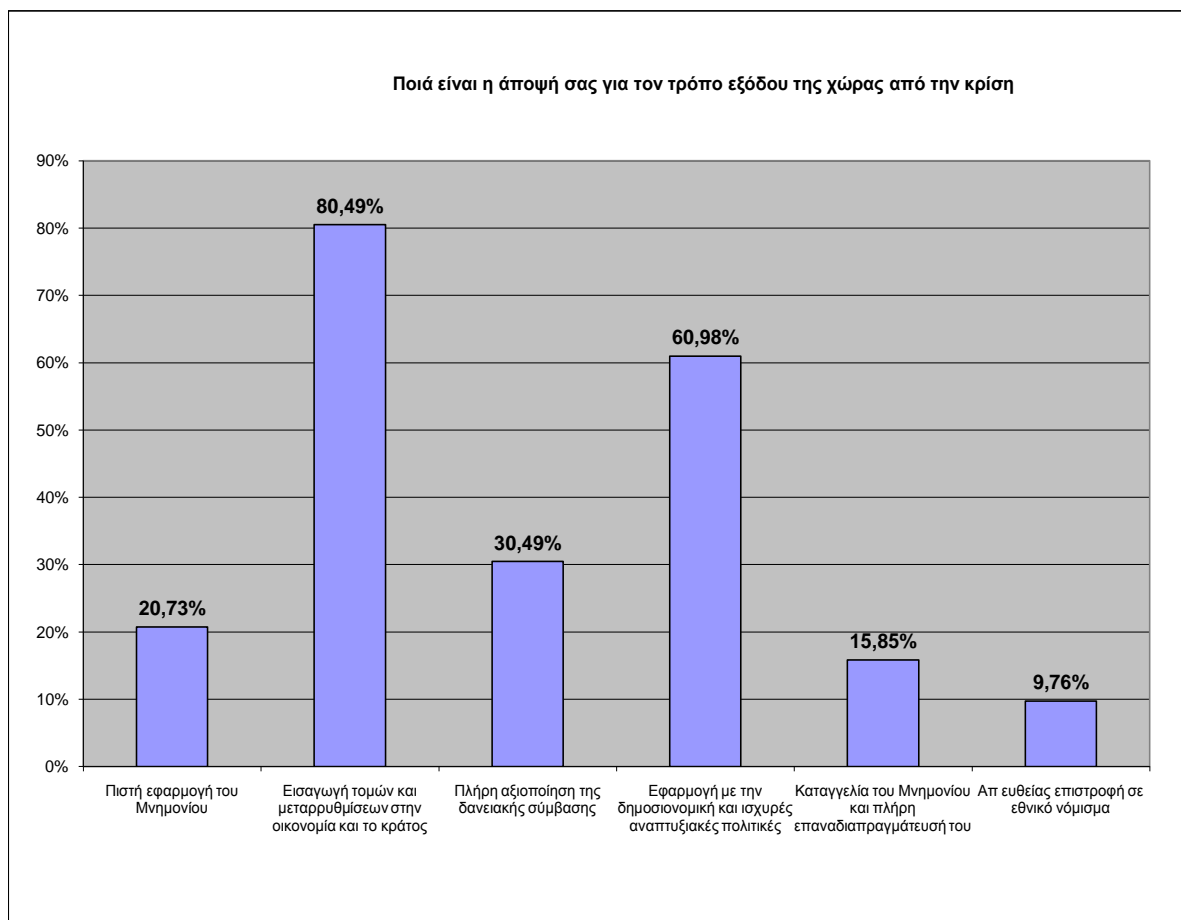
Όπως προκύπτει από το διάγραμμα η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, η μείωση της φορολογίας καθώς και η μείωση του ενεργειακού κόστους αποτελούν προτάσεις που υλοποιούμενες ενδυναμώνουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Ανάλογο είναι και η συμβολή της μείωσης της γραφειοκρατίας, η ενίσχυση της ρευστότητας καθώς και η υποστήριξη της εξαγωγικής προσπάθειας των επιχειρήσεων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι επιχειρήσεις επιλέγουν ως τελευταία επιλογή τις περαιτέρω ρυθμίσεις στην εργασία, και αναζητούν πλέον λύσεις έξω από αυτές, σε πεδία που καθορίζουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητά τους και την ικανότητά τους να συνεχίσουν να λειτουργούν.

9. Παρά το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν ως μείζον πρόβλημά τους την αρνητική πιστωτική επέκταση καθώς και την εξαιρετικά μειωμένη ζήτηση, θεωρούν ότι η έξοδος της χώρας από την κρίση δεν είναι η εξασφάλιση αδιευκρίνιστης προέλευσης ρευστότητα στην αγορά.

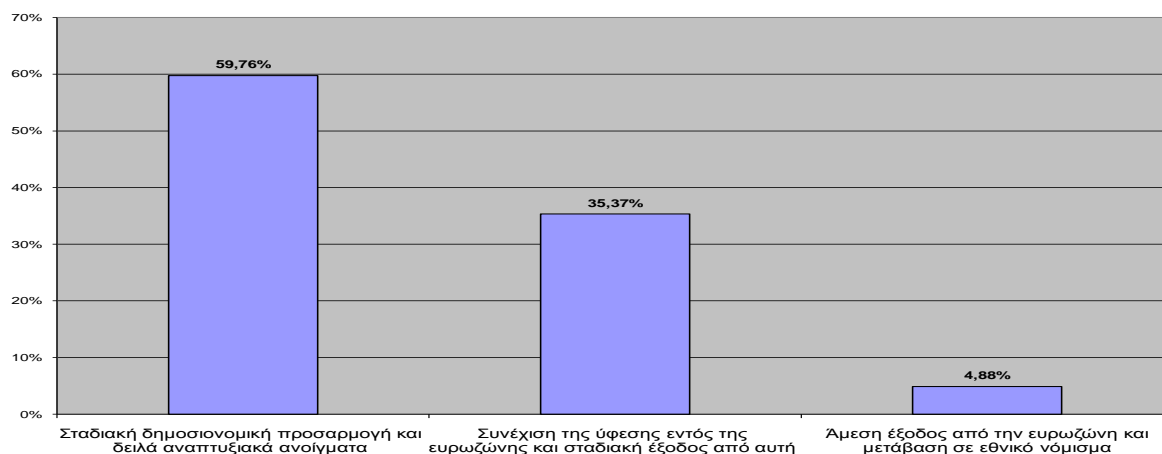
Η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος θεωρεί ότι η έξοδος της χώρας από την κρίση θα πρέπει να προέλθει από την εισαγωγή τομών και μεταρρυθμίσεων στην οικονομία και το κράτος καθώς επίσης και ότι μαζί με την

εφαρμογή των πολιτικών δημοσιονομικής προσαρμογής χρειάζεται να προωθούνται σοβαρές αναπτυξιακές πολιτικές.

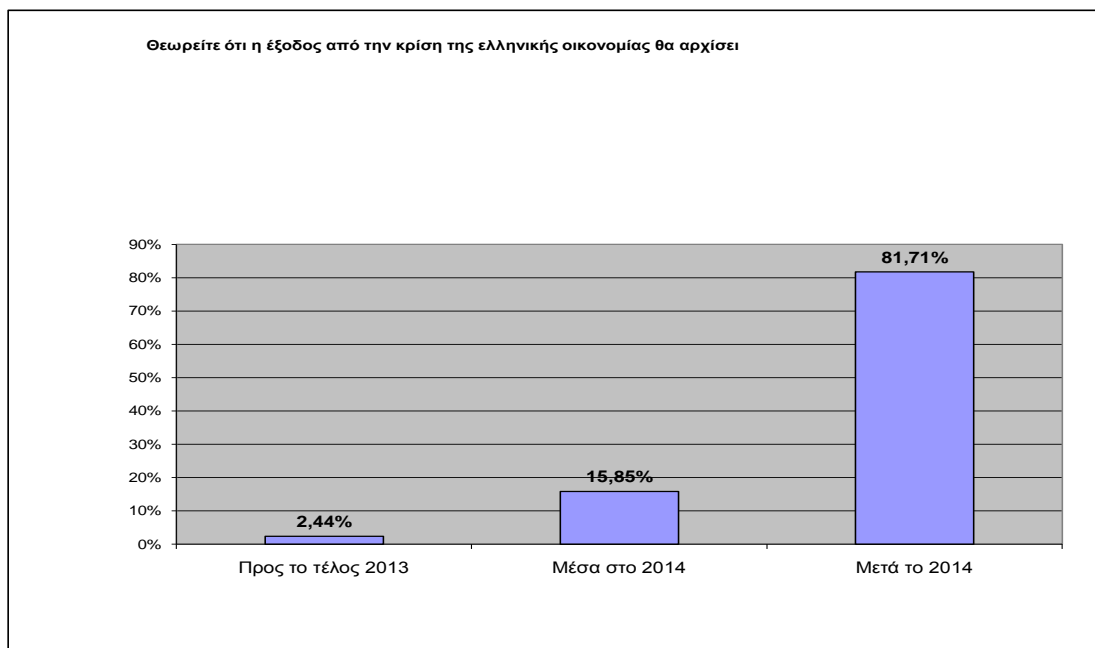
10. Σε ό,τι αφορά στην πορεία που θα έχει η ελληνική οικονομία την επόμενη 2ετία

Ποια πιστεύετε ότι θα είναι η πορεία της οικονομίας την επόμενη 2ετία

Το σενάριο που επιλέγει η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος είναι αυτό της σταδιακής δημοσιονομικής προσαρμογής με δειλά αναπτυξιακά ανοίγματα.

11. Τέλος, στην ερώτηση που έχει να κάνει με τον προσδιορισμό του χρόνου εξόδου της ελληνικής οικονομίας από την κρίση, οι απαντήσεις δεν εκπέμπουν αισιόδοξο μήνυμα.

Ειδικότερα, όπως φαίνεται στο διάγραμμα η συντριπτική πλειοψηφία προσδιορίζει ότι μετά το 2014 θα υπάρχουν βάσιμα αποτελέσματα ανάπτυξης.

Συμπερασματικά, η εικόνα του α' εξαμήνου του '13, παρουσιάζεται διαρκώς επιδεινούμενη σε σχέση με τα προηγούμενα εξάμηνα και υπογραμμίζει ότι οι παραγωγικές επιχειρήσεις της χώρας συνεχίζουν να λειτουργούν υπό εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, οι οποίες ενισχύονται από μία εξαιρετικά εντεινόμενη αβεβαιότητα. Από τα δεδομένα που καθορίζουν τα βασικά τους προβλήματα, κυρίαρχο είναι αυτό της απουσίας οικονομικής ρευστότητας, το οποίο προκύπτει από το γεγονός ότι η εγχώρια παραγωγική κοινότητα λειτουργεί απύσης της τραπεζικής χρηματοδότησης. **Είναι πρωτοφανές το γεγονός ότι εξακολουθεί να υπάρχει εγχώρια αγορά, να πραγματοποιούνται εξαγωγές να εκτελούνται επενδυτικές πρωτοβουλίες, με τις χρηματοδοτικές στρόφιγγες των τραπεζών σχεδόν κλειστές και με τις υποχρεώσεις του κράτους απέναντι στις επιχειρήσεις να εξοφλούνται με το σταγονόμετρο.** Ωστόσο, ένα μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων, και κυρίως αυτών που ανήκουν στους κλάδους των κεφαλαιουχικών και των ενδιάμεσων αγαθών, φαίνεται πως σταδιακά χάνουν δυνάμεις, και στρέφουν το βλέμμα τους στις πολιτικές των μεταρρυθμίσεων, που θα τις απαλλάξουν από βάρη που χρόνια τώρα καθηλώνουν την ανταγωνιστικότητα του παραγόμενου προϊόντος.

- Η επιδρομή έκτακτων, ανεργμάτων και καταστροφικών φορολογικών επιβαρύνσεων ανατρέπει κάθε λογική στήριξης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων αλλά και προστασίας της όποις ρευστότητας παραπέμπει στην ανάγκη σοβαρών φορολογικών μεταρρυθμίσεων που δεν έχουν να κάνουν αποκλειστικά και μόνον με την μείωση των φορολογικών συντελεστών, αλλά με όλο το πλέγμα των άμεσων και έμμεσων

φορολογικών επιβαρύνσεων βαρύνουν όχι τα κέρδη αλλά κυρίως το κεφάλαιο.

- Η ακαταστασία και οι τραγικές επιλογές του παρελθόντος, που αύξησαν υπέρμετρα του μη μισθολογικού κόστους απαιτεί σοβαρές μεταρρυθμίσεις που θα μειώσουν το κόστος των ασφαλιστικών εισφορών, που είναι από τις υψηλότερες μεταξύ των χωρών – μελών του ΟΟΣΑ,
- Η κοντόφθαλμη πολιτική τιμών στην ενέργεια λησμονεί διαρκώς ότι η υπέρμετρη επιβάρυνση αμβλύνει την ικανότητα των επιχειρήσεων να ανταγωνιστούν ξένα προϊόντα στις διεθνείς αγορές και επιβάλλεται να γίνει κατανοητό ότι όσο θα κόβεται η ανταγωνιστικότητα μαζί της θα κόβονται και θέσεις εργασίας, που θα αναζωπυρώνει την ανεργία.
- Όσο γραφειοκρατία, και η παράλυση της δημόσιας διοίκησης θα παραμένουν ανέγγιχτα πεδία, το κόστος στην οικονομία και τις επιχειρήσεις θα διογκώνεται και θα καθυστερεί κάθε προοπτική εκσυγχρονισμού της χώρας.

Αυτά είναι ορισμένα από τα πεδία από την βελτίωση των οποίων οι επιχειρήσεις προσδοκούν βοήθειες, που όμως προς το παρόν αγνοούνται. Το πόσο αποθαρρυντικό είναι το εφαρμοζόμενο μίγμα πολιτικής φαίνεται και από τις αξιολογήσεις των κυβερνητικών πολιτικών. Κρίνεται ιδιαίτερα αυστηρά το γεγονός ότι το πρόγραμμα προσαρμογής έχει μοναδικό προσανατολισμό στο δημοσιονομικό του τμήμα ενώ είναι εξαιρετικά ασαφές, ασπόνδυλο και χωρίς στόχους στο αναπτυξιακό του σκέλος. Η αξιολόγηση αυτή είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για να καθορίσει και την αισιοδοξία των επιχειρήσεων του δείγματος, οι οποίες εκτιμούν ότι η ανάκαμψη της πραγματικής οικονομίας θα αρχίσει να έχει εμφανή παρουσία μετά το 2014.